

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

Obrazložitev k spremembam okrajnega družbenega plana

Obrazložitev je podal podpredsednik OLO ing. Ivo Klemenčič
na 18. skupni seji obeh zborov, dne 14. t. m.

Predlagane spremembe okrajnega družbenega plana in proračuna so rezultat sprememb zveznega in republiškega družbenega plana, v bistvu pa pravzaprav posledica nadaljnjega decentralizacije upravljanja v gospodarstvu ter v tej zvezi neposrednega potrjevanja materialne osnove delavskega samoupravljanja, posredno pa tudi komunalnega sistema samega.

Nova uredba o delitvi dohodka je rezultat ugotovitev o pomanjkljivosti v izvajanju sedanjega sistema stimuliranja neposrednih proizvajalcev na večanju proizvodnje in prenežka dela. Zato moramo takoj v začetku ugotoviti, da uredba ne predstavlja nekaj novega, ampak moramo gledati na njo le kot na nadaljnji premik k pravilnejšemu in boljšemu izvajanju družbenega upravljanja kot osnovne komponente socialističnega razvoja. Zato uredba tudi ne določa nekaj dokončnega, ampak predstavlja eno izmed etap, ki je sicer temeljito, vendar še vedno le delno posegla v nadaljnji razvoj materialne stimulacije delavskega samoupravljanja.

Bistvo nove delitve dohodka je v tem, da del zveznih sredstev iz gospodarstva prepušča nižjim upravnim enotam, oziroma podjetjem samim. Zato deli gospodarske organizacije na dve grupi, in sicer na tiste, ki zadržijo doseženi delitev dohodka, s tem da participirajo na več ustvarjenem dohodku s 50%, in na one, katerih dohodek ni več podvržen zvezni obdavčitvi, ampak se v celoti deli med gospodarsko organizacijo samo in lokalne upravne enote. S tem se, tovariši, pravzaprav prvič jasneje postavlja princip formiranja lokalnih sredstev na osnovi gospodarske razvitosti gotovega teritorija, kar pa velja zaenkrat samo za podjetja, ker ostaja budžetiranje za letos v okviru istih kvot. V tej zvezi je gotovo tudi važna ugotovitev, da vse ekonomske instrumente družbenega plana postavlja v bodoče samo občina, kar predstavlja nadaljnjo utrjevanje komun in s tem v zvezi povezovanje vseh odločujočih faktorjev za napredek komunalnih skupnosti.

Poglejmo kako se bodo novi predpisi odražali v praksi. Udeležba industrijskih, gozdarskih, prometnih (razen cestnega prometa) in zunanjetrgovinskih podjetij, t. j. podjetij prve grupe na povečanju dohodka, se bistveno poveča. Te gospodarske organizacije so namreč do letos participirale na v obliki dobička izkaznem efektu boljšega gospodarjenja z manj kot 10% in še uporaba teh sredstev je bila vezana na okorele predpise. Zato je gotovo temeljna sprememba v tem, da omogoča tem gospodarskim organizacijam, da bodo samostojno razpolagale s polovico

od lani več ustvarjenega dohodka, ki jo bodo lahko samostojno razporedile na plače in na druge potrebe podjetja. Če predpostavljamo, da bodo proizvodni plani, kakor so zajeti v našem družbenem planu samo doseženi, potem predstavljajo ta sredstva približno 60% lanske leto doseženih sredstev za prosto razpolaganje. Podjetja druge grupe, sem spadajo vse ostale gospodarske panoge, delijo svoj celotni dohodek le na lokalne samoupravne sklade in sklada za samostojno razpolaganje, ostanek pa predstavlja plače, od katerih se plačuje lokalni proračunski prispevek. V teh gospodarskih organizacijah je stimulacija še ugodnejša, saj nam izračun ob že pri 100% izpolnjevanjem proizvodnih planov kaže, da bodo nekatere gospodarske panoge lahko povečale sredstva za samostojno razpolaganje kar za 175 odstotkov ob istočasnem povečanju plač za 11%.

Vsi ti izračuni so delani, kakor rečeno, le na osnovi izpolnitve planov in še torej ne upoštevajo efekta te stimulacije. Zato lahko upravičeno pričakujemo, da se bo ta efekt pokazal v nadaljnjem dviganju proizvodnje in produktivnosti dela, s tem v prekoračevanju postavljenih planskih nalog ter s tem tudi v nadaljnjem povečanju razpoložljivih sredstev.

Nova delitev dohodka pa ima tudi gotove slabosti. V slabšo situacijo namreč pridejo podjetja, ki so bila oproščena zveznega davka na dobiček v lanskem letu ter so obenem nizko akumulativna. To velja predvsem za gostinstvo in nekatera trgovska podjetja, ki bodo dosegla v splošnem občutno manjše sklade za samostojno razpolaganje kot v lanskem letu. Ta izpad se sicer delno kompenzira s sprostitvijo blokiranega dela amortizacije, vendar bo potrebno to slabost, ki se bo v nadaljnjem razvoju sistema gotovo odstranila, pomagati reševati letos z razpoložljivimi sredstvi v okviru komun, ker se ta sredstva zaradi novega sistema prelivajo itak v proračunske prispevke od plač, ne pa dopustiti, da bi se reševale v dvigom cen.

Posebno pozornost bodo morali ljudski odbori posvetiti v tej zvezi pavšalistom. V gostinstvu je bil namreč do sedaj predpisan odstotek od prometa za formiranje sklada za prosto razpolaganje. Ta sredstva pa bi po novi delitvi dohodka absorbiral predvsem proračunski prispevek od plač, podjetjem pa ne bi ostalo ničesar za drobne investicije. Zato predlagam priporočilo občinskim ljudskim odborom, da ostanejo pri višini pavšalnih zneskov, kot so bili predvideni v planu, vendar pod pogojem, da se gospodarske organizacije obvezajo odvesti v planu določeni od-

stotek od prometa v svoje sklade za prosto razpolaganje.

Malo drugačen je problem pri pavšaliranih obrtnih podjetjih. Tu pa moramo v planu predvideno višino pavšalno znižati, če nečemo vplivati na dvig cen obrtnih uslug. Do sedaj se je pavšal enako delil na družbeni investicijski sklad in proračun. Nova delitev dohodka teh organizacij pa bistveno zmanjšuje prispevek v družbeni investicijski sklad, kar se le delno preliva v proračunski prispevek od plač. S tem se znižuje možnost formiranja družbenih obveznosti. Zniževanje prispevka za investicijski sklad je posledica porazdelitve že lani odstopljenega zveznega dela dobička na vse elemente dohodka, ki se je do sedaj v celoti stekal v družbeni investicijski sklad. Ker pri tem bistveno trpijo sredstva, ki so namenjena predvsem za organizacijo in izpolnitev uslužnostnih obrtnih obratov, bi predlagal, da bi se znižani pavšal delil tako, da ostane v planu predvideni prispevek za proračun, pri čemer izgubi investicijski sklad nekaj manj sredstev.

Ob tej priložnosti naj omenim, da za podjetja druge grupe določajo občinski ljudski odbori višino formiranja skladov za samostojno razpolaganje. Za bilanciranje sredstev smo v našem predlogu predvidevali maksimalno višino, ki jo po predpisih predstavlja prispevek za družbeni investicijski sklad. Zadnji se seveda izračuna na osnovi posebne stopnje. Mislim, da se bodo tega principa držali tudi občinski ljudski odbori, ker je edino ta v skladu z duhom nove delitve dohodka.

Nadaljnja slabost, ki se z nekaterih strani očita spremembi delitve dohodka, je v nevarnosti, da bodo gospodarske organizacije povečevale dohodek in s tem tudi lastna sredstva z dvigom cen. Ta možnost res obstaja predvsem v industriji, kjer posebno udeležba na dobičku dejansko ni s ničemer obdavčena ter jo podjetje tudi v celoti lahko uporabi za plače. Vendar če upoštevamo na eni strani delovanje zakona ponudbe in povpraševanja, na drugi strani pa kontrolo neposrednih proizvajalcev ter da je že enkrat čas približati se učinkovitejšemu razpolaganju z izboljšanjem dela ustvarjenih sredstev po delovnih kolektivih samih, potem moramo čimprej dati prednost pravih stimulacij za ustvarjanje večjega presežka dela, pred bojaznjivo nepoštevanega prilaganja dobička na račun potrošnika. Mislim, da mora biti skrb nas vseh, da se bodo principi te stimulacije pravilno izvajali in da se bodo tudi ustvarjena sredstva pravilno delila. Gre za to, da se bodo ta sredstva uporabila za zvišanje osebnega dohodka v višini kot je to potrebno za pravilno stimulacijo produktivnosti dela, pa tudi za ostale

načine dviga proizvodnje preko mehanizacije tehnološkega procesa, odprave ozkih grl in podobno, kar prav tako indirektno vpliva na dvig proizvodnosti.

Se eno bistveno slabost ima nova delitev dohodka. Ta je v tem, da so namreč industrijska podjetja med seboj v neenakem položaju glede starta, to je, da imajo neenak delež v tej povečani stimulaciji. Enakopravnost je sicer v tem, da vsa enako participirajo na presežku dobička, res pa je, da so skrite rezerve v podjetjih različne in da bo do gotovega efekta novih predpisov prišel nekdo laže, drugi pa težje. To je točno, vendar moramo ob tej priložnosti ugotoviti, da danes še niso nikjer izčrpane vse možnosti izboljšanja proizvodnega procesa, na drugi strani pa so predlagane spremembe, preizkusni kamen tudi za tiste, ki se še do danes niso odločili izkoristiti vse možnosti za dobro gospodarjenje. Kajti take gospodarske organizacije bodo v novem sistemu obsojene na propad, ker v tekmi z naprednimi podjetji ne bodo mogle vzdržati. Možnost razvoja pa je s tem dana tudi najbolj zaostalim kolektivom in gotovo je interes celotnega našega gospodarstva, da se čim hitreje dvignejo prav tako slabo organizirana podjetja.

Iz vsega navedenega lahko sklepamo, da je ubrana pot pravilna. Zato moramo novi sistem razvijati naprej, ne pa se ustaviti že ob prvih slabostih in pomanjkljivostih, ki morajo biti samo prehodnega značaja. Globoka družbena vrednost prehoda leži ravno v tem, da novi sistem sili vsakogar na katerem koli delovnem mestu k povečanju storilnosti dela, ker je samo od tega odvisno realno povečanje njegovega osebnega dohodka.

Če pogledamo sedaj dokumentacijo, se odraža nova delitev dohodka v sledečih številkah. Zveza izgubi na dohodkih iz gospodarstva 9,5% ali 2.200 milijonov, LRS se povečajo dohodki iz gospodarstva za 26,4% ali 602 milijona, OLO za 3% ali 60 milijonov, ObLO za 14% ali 323 milijonov, gospodarskim organizacijam pa se lastna sredstva povečajo za 7% ali 1.278 milijonov. Razlika 202 milijona pa nastaja predvsem zaradi podražitve električne energije in povečanja prispevka za kadre.

Kljub povečanju sredstev iz gospodarstva posameznim upravnim enotam pa proračuni ostanejo na istem nivoju.

Zaradi tega principa zmanjšuje zveza dotacijo republiškem proračunu (v merilu republike za 3.073 milijonov). Ta primanjkljaj pa pokriva republika s participacijo na dohodnino in povečanjem proračunskemu prispevku od osebnega dohodka, kar je bil po prvotnem planu izključni dohodek okraja in občin.

Da pa se doseže namen nove delitve, dati gospodarskim organizacijam dovoljno stimulacijo, se moramo za pokrivanje obveznih proračunskih kvot poslužiti še 20% posojila iz investicijskega sklada, kar znaša za OLO 169 milijonov, za občine pa 100 milijonov. Tako se razpoložljiva sredstva OLO in občin v družbenem investicijskem skladu zmanjšujejo

za približno 25%, medtem ko se republiška udeležba na skladu povečuje za 41,9% ali 203 milijone, ker se izračunava z istim odstotkom od večje osnove. Pri tem naj omenim, da se sredstva družbenih investicijskih skladov posameznih občin zmanjšujejo, pa tudi povečujejo. Vzroke za to je iskati v novem načinu formiranja investicijskih sredstev podjetij druge grupe. Ker se vsa investicijska sredstva stekajo v občinski sklad, se formira okrajni sklad tudi na osnovi participacije. 34% participacija je določena na osnovi zmanjšanja za 5,7% okrajnih in 4,7% občinskih investicijskih sredstev določenih s planom. Občinsko ostane tako 16% družbenega investicijskega sklada.

Pri vsem tem se seveda bistveno spremeni pokrivanje obveznih proračunskih kvot. Princip, da občine samostojno razpolagajo s fakultativnimi dohodki, v višini kot smo predvidevali v družbenem planu, ostane sicer nespremenjen. Pač pa predvideva predlog zaradi spremenjene participacije republike novo delitev dohodnine in proračunskih prispevkov od osebnih dohodkov in dobička. Pri tem izhaja predlog iz stališča, da nosi vsaka upravna enota enak odstotek fiktivnosti proračuna zaradi fiktivnega dodička iz gospodarstva, o katerem smo že govorili. V nasprotnem primeru bi namreč nekatere občine nosile prevelik del fiktivnosti n. pr. občinski ljudski odbor Litija 22%, ObLO Ljubljana-Center pa nobene. Ta enoten odstotek je postavljen z 11% od obvezne proračunske kvote. Ker pa je fiktivnost dobička KZ odpadla, je fiktivnost nekaterih občin manjša, čeprav se jim bilansirajo celotni dohodki iz gospodarstva na njihovem področju. Delitev dohodnin pa je avtomatična posledica tako postavljenega principa pokrivanja proračuna.

Druga sprememba v bilansiranju proračunskih sredstev je v tem, da zaradi zmanjšanja sredstev od prebivalstva nekatere občine ne pokrivajo svojih proračunov s celotnim ostankom ustvarjenih sredstev. Posledica tega je, da se ti primanjkljaji pokrivajo preko okrajnega proračuna z dotacijami sledečim občinskim ljudskim odborom: Cerknica, Dobrova, Grosuplje, Ivančna gorica, Litija, Ljubljana-Polje, Logatec, Medvode, Moravče in Vrhnika v skupni višini 62.144 milijonov. Za toliko se je tudi proračunska kvota okraja zvišala. Odlok o spremembah proračuna tudi veže izplačevanje teh dotacij s pravočasnim pobiranjem dohodkov od prebivalstva, kar mislim da je umestno, ker bi jih sicer moral OLO izplačevati na račun kredita.

Izplačevanje dotacij, enaka fiktivnost proračuna in princip participiranja na vseh dohodkih pa ima nadalje za posledico, da okraj participira tudi na davku na maloprodajni promet občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Center, in sicer na tistem delu, ki spada po planu pod obvezno bilansiranje. Ta participacija znaša 138 milijonov in bi se pobirala samo do te absolutne višine, tako da se presežek plana smatra v celoti kot fakultativni dohodek občine.

S tem se postavlja pokrivanje vseh proračunov na enako osnovo.

Pač pa se zaradi 20% obvezne participacije za proračune zmanjšujejo investicijski skladi. In še več. Sprejeti proračun je namreč že predvideval posojilo iz investicijskega sklada v višini 201 milijona za finansiranje proračunskih investicij. Isto so predvidevali tudi občinski ljudski odbori. Tu se moramo odlo-

čiti ali znižati proračunske investicije v prid gospodarskim investicijam ali pa ostati pri sprejetih proračunih. Ljudski odbori, ki so administrativni del proračuna postavili na realno bazo, mislim, da je prav, da se te pravice najetja posojila za negospodarske investicije poslužijo. Kjer pa so administrativni proračuni nesorazmerno povečani nasproti lanskim realizaciji, pa mislim, da je prav, da se finansirajo proračunske investicije najprej na račun napetega povečanja administrativnih izdatkov in šele nato s posojilom iz investicijskih skladov. Kar se tiče okrajnega proračuna, predlaga predlog, da ostane na isti višini. Ugodno je namreč to, da so se pri obračunavanju družbenih obveznosti na podlagi bilanc gospodarskih organizacij natekla v investicijski sklad dodatna sredstva v višini 117 milijonov, na kar v planu nismo računali. S tem pokrivalo skoraj v celoti povečanje posojila za proračun ter predlagam, da tudi glede razdelitve sredstev iz investicijskega sklada ostanemo pri sprejetih smernicah s tem, da se manjko v višini 5% drži v rezervi. Predlagane spremembe gozdnega sklada so izvršene na istem principu. Spremembe sklada za pospeševanje kmetijstva pa so posledica ukinitve takse na pse, ki jo pa občinski ljudski odbori lahko predpišejo sami in s tem povečajo svoje sklade.

S tem smatram, da je odlok o spremembah družbenega plana utemeljen in ga predlagam v utemeljitev.

13

Na podlagi 1. točke 9. člena in 4. točke 27. člena statuta okraja Ljubljana, v zvezi z določbami odloka o spremembi 4. razdelka XXVI. poglavja Zveznega družbenega plana za leto 1957 (Ur. list FLRJ št. 10-119/57), odloka o spremembah in dopolnitvah Zveznega družbenega plana za leto 1957 (Uradni list FIRJ št. 14-155/77) ter določbami odloka o spremembah in dopolnitvah družbenega plana LR Slovenije za leto 1957 (Ur. list LRS št. 14-72/57) je okrajni ljudski odbor Ljubljana sprejel na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 14. maja 1957

ODLOK

o spremembah in dopolnitvah družbenega plana za okraj Ljubljana

1. V XIV. poglavju se v 1. odstavku namesto stopnje 13% postavi 10%. Drugi in tretji odstavek se črtata.

2. XV. poglavje se v celoti črta.

3. Dosedanje besedilo XVI. poglavja postane besedilo XV. poglavja.

4. Dosedanje XVII. poglavje se črta.

5. Dosedanje XVIII. poglavje postane XVI. poglavje.

6. Dosedanje XIX. poglavje postane XVII. poglavje in se v njem izvršijo naslednje spremembe in dopolnitve:

a) 1. razdelek se spremeni tako, da se glasi:

»Dohodki občinskih proračunov, ki se pobirajo na območju občin in pri katerih okrajni proračun ni udeležen, so tile:

1. Občinska doklada na dohodnino od kmetijstva;

2. občinske doklade na dohodnino od samostojnih poklicev in od premoženja;

3. občinski prometni davek;

4. občinske takse;

5. zemljarina, ki pripada proračunom;

6. davek na dediščine in darila;

7. Dohodki občinskih uradov in zavodov;

8. proračunski prispevek od osebnega dohodka in prometni davek pavšaliranih podjetij;

9. proračunski prispevek od osebnega dohodka komunalnih podjetij;

10. Ostali dohodki iz pristojnosti občin;

b) Za 1. razdelkom se doda nov razdelek 1a, ki se glasi:

»V smislu določil 2. odstavka 8. člena Uredbe o delitvi celotnega dohodka gospodarskih organizacij (Ur. list FLRJ št. 16-179/57) gre del davka od maloprodajnega prometa v znesku 138.825 tisoč dinarjev občine Ljubljana-Center v okrajni proračun. Način in roke odvajanja tega dohodka predpiše Svet za družbeni plan in finance.

Davek od maloprodajnega prometa ostalih občin je v celoti dohodek občinskih proračunov.

V 2. razdelku se za besedami: »in prodajo lesa« vstavi besedilo: »ter 40% proračunskega prispevka od Železniškega transportnega podjetja in Podjetja za poštni, telegrafski in telefonski promet.«

c) 3. razdelek se spremeni tako, da se glasi:

»Od dohodnine kmetijskih gospodarstev in dohodnine samostojnih poklicev in premoženj, vplačane na območju občinskega ljudskega odbora, ki ostane po vplačilu obveznih prispevkov v sklade na podlagi zveznih predpisov, pripada:

Občini	%
Ljubljana-Sentvid	2
Ljubljana-Center	3
Mengeš	6
Ljubljana-Bežigrad	10
Ljubljana-Črnuče	26
Ljubljana-Vič	27
Ljubljana-Moste	31
Loška dolina	32
Kamnik, Ljubljana-Siška	40
Domžale	41
Ljubljana-Rudnik	47
Ostale občine	50

č) 4. razdelek se črta.

d) 5. razdelek, ki postane 4. razdelek, se spremeni tako, da se glasi:

»Pri proračunskem prispevku iz dobička gospodarskih organizacij, je okraj udeležen po posameznih občinah takole:

Občina	Delež okraja v %
Loška dolina	2
Grosuplje	5
Ljubljana-Vič	7
Ljubljana-Polje, Vrhnika	15
Litija, Logatec	18
Mengeš	20
Ljubljana-Bežigrad	23
Ljubljana-Center, Moste	24
Borovnica	25
Ljubljana-Sentvid	28
Ljubljana-Črnuče	29
Kamnik, Ljubljana-Siška in Medvode	30
Domžale	32

e) Dosedanji 6. razdelek, ki postane 5. razdelek, se spremeni tako, da se glasi:

»Pri proračunskem prispevku iz osebnega dohodka je okraj udeležen po posameznih občinah takole:

Občina	Delež okraja v %
Borovnica	3
Ljubljana-Rudnik	4
Domžale	7
Kamnik, Ljubljana-Siška	10
Loška dolina	17
Ljubljana-Moste	20
Ljubljana-Vič	22
Ljubljana-Črnuče	25
Ljubljana-Bežigrad	39
Ljubljana-Sentvid	45
Mengeš	47
Ljubljana-Center	48

f) Doda se nov 6. razdelek, ki se glasi takole:

»Od sredstev, ki se bodo natekla na podlagi določil tega družbenega plana in drugih predpisov v okrajni investicijski sklad in okrajni gozdni sklad, se uporabi za potrebe okrajnega proračuna 20% kot dohodek brez obveznosti vrnitve.

7. V dosedanjem XX. poglavju, ki postane XVIII. poglavje, se izvršijo naslednje spremembe in dopolnitve:

a) 1. razdelek se spremeni tako, da se glasi:

V okrajni investicijski sklad se bodo v letu 1957 po zveznih predpisih stekala naslednja sredstva:

1. 15% od dohodnine kmečkih gospodarstev;

2. 15% zemljarine, ki jo vplačujejo kmetijske organizacije in kmetijske zadruge;

3. 34% od prispevka družbenim investicijskim skladom;

4. Obresti na obratna sredstva kmetijskih organizacij in podjetij cestnega prometa.

5. Anuitete od okrajnih kreditov;

b) 1. odstavek 3. razdelka se črta. V besedilu dosedanjega 2. odstavka se namesto zneska 42 milijonov din postavi znesek 201.654 tisoč dinarjev.

8. Dosedanje XXI. poglavje postane XIX. poglavje in se v njem izvršijo te spremembe:

a) V 1. odstavku tega poglavja se pri naštevanju sredstev sklada črtata v 1. točki besedi: »in pse«.

b) 2. odstavek se spremeni in glasi: »Iz sklada za pospeševanje kmetijstva bo v letošnjem letu na razpolago preko 74 milijonov din.«

9. Dosedanje XXII. poglavje postane XX. poglavje in se zadnji odstavek tega poglavja pravilno glasi:

»Od celotnih dohodkov v gozdarsstvu bo odvedeno v okrajni gozdni sklad za pospeševanje gozdarstva 140,5 milijonov dinarjev.«

10. Dosedanja XXIII., XXIV. in XXV. poglavja postanejo XXI., XXII. in XXIII. poglavja.

11. Za dosedanji XXV. poglavjem, ki postane XXIII. poglavje, se doda novo XXIV. poglavje, ki se glasi:

»V smislu 4. odstavka 15. člena uredbe o skladih za gospodarske kadre (Ur. list FLRJ št. 13-145/57), se steka v okrajni sklad za gospodarske kadre del prispevka, ki ga plačujejo gospodarske organizacije in zasebne obrti na območju okraja, in v odstotku, ki ga določi republiški izvršni svet.«

12. Dosedanja XXVI., XXVII. in XXVIII. poglavja postanejo XXV., XXVI. in XXVII. poglavje.

13. Dosedanje XXIX. poglavje postane XXVIII. poglavje in se glasi:

BILANCA PRORACUNSKIH SREDSTEV OLO LJUBLJANA

Dohodki	
1. Dohodki iz gospodarstva	
— Del prorač. prispevka iz dobička	610.562
— Del prorač. prispevka od osebnih dohodkov	212.074
2. Dohodki od prebivalstva	
— Prometni davek od davč. vrednot.	25.000
— Prometni davek od zasebnikov	307.000
— Prometni davek od vina in žganja	13.000
— Državne takse	341.000
— Del dohodkov od kmetijstva	30.927
— Del dohodkov od ostalih poklicev	176.214
— Dopolnilna dohodnina od prodanega lesa	127.500
— Del davka na malo-prodajni promet občine Center	138.825
3. Dohodki državnih uradov in zavodov	43.800
4. Ostali dohodki	
a) ostali prorač. dohodki	19.600
b) 20% udeležba na investicijski in gozdni sklad	176.998
e) vplačila na račun izpada pror. prispevka iz dobička iz l. 1956	174.500
5. Sredstva iz posojil	
— Posojila iz investicijskega sklada	201.654
Skupaj dohodki	2.598.454
Izdatki	
1. Administrativni prorač.	1.995.540
2. Negospodarske investicije	434.270
3. Vračilo posojila za kritje proračuna za l. 1956	91.500
4. Poravnava nekritih investicij iz leta 1956	15.000
5. Dotacije občinam	62.144
Skupaj izdatki	2.598.454

14. Dosedanje XXX. poglavje postane XXIX. poglavje.

15. Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem glasilu OLO Ljubljana, uporablja pa se od 1. januarja 1957.

Predsednik:
Dr. Marijan Dermastia l. r.

14

Na podlagi 1. in 34. člena Uredbe o skladih za gospodarske kadre (Ur. list FLRJ št. 13-145/57) v zvezi z 2. točko 9. člena in 3. točko 27. čl. statuta okraja Ljubljana; je Okrajni ljudski odbor Ljubljana na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 14. maja 1957 sprejel:

Poročilo o delu Sveta za socialno in invalidsko varstvo za leto 1956

(Nadaljevanje)

Invalidske pokojninske komisije in lečeči zdravniki le preveč teže k znanjšanju staleža bolnikov z daljšo dobo bolovanja. Tako se takim osebam daje le minimalno denarno nadomestilo, s katerim si ne morejo niti zboljšati svojega splošnega zdravstvenega stanja in ne doseči življenjskega minimuma, čeprav so sredstva in možnosti na razpolago

ODLOK o ustanovitvi okrajnega sklada za gospodarske kadre

1. člen
Ustanovi se okrajni sklad za gospodarske kadre.

2. člen
Okrajni sklad za gospodarske kadre je pravna oseba. Vanj se vključajo:

1. Del prispevka, ki ga določi republiški izvršni svet s svojimi predpisi in ki ne sme biti manjši kot 50% celotnega zneska prispevka, ki ga plačujejo gospodarske organizacije ter zasebne obrti na območju okraja;
2. dotacije političnih teritorialnih enot ter gospodarskih in družbenih organizacij;
3. obresti od sredstev sklada, ki so naložena pri banki;
4. volila, darila in prostovoljni prispevki državljanov.

3. člen
Iz sklada za gospodarske kadre se dajejo:

1. Podpore za zidanje, razširitev in opremo strokovnih šol ter njihovih delavnic in domov, v katerih se vzgajajo gospodarski kadri;
2. podpore za sistematično strokovno izpopolnjevanje gospodarskih kadrov, z omejitvijo, da se sme v ta namen uporabiti največ 10% celot-

nega prispevka za kadre, ki gre okrajnemu skladu;

3. podpore za kritje funkcijskih izdatkov, ki jih imajo strokovne šole ter njihove delavnice in domovi, v katerih se vzgajajo gospodarski kadri.

4. člen
Okrajni sklad za gospodarske kadre upravlja upravni odbor, ki šteje 14 članov. Člane upravnega odbora imenuje za dobo 2 let Okrajni ljudski odbor. Člani upravnega odbora sklada izvolijo izmed sebe predsednika in namestnika. Sklad prestavlja predsednik upravnega odbora.

5. člen
Upravni odbor sklada sklepa o pravilih, o programu in o zaključnem računu sklada, skrbi za izvrševanje predračuna sklada, organizira poslovanje sklada in opravlja vse druge zadeve v zvezi z njegovim delom.

6. člen
Administrativne in računovodske zadeve sklada opravlja okrajni upravni organ, ki je pristojen za šolstvo.

7. člen
Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku«, uradnem glasilu OLO Ljubljana.

Predsednik:
Okrajnega ljudskega odbora:
Dr. Marijan Dermastia l. r.

IMENOVANJA IN RAZREŠITVE NA 18. SKUPNI SEJI OLO

Imenovan je bil upravni odbor Okrajnega sklada za gospodarske kadre in sicer:

1. Joško Gorjanc, podpredsednik OLO,
2. Franc Kavelar, odbornik zbora proizvajalcev,
3. Jože Razpotnik, odbornik zbora proizvajalcev,
4. Stane Fele, odbornik zbora proizvajalcev,
5. Ivan Kristan, odbornik okrajnega zbora,
6. Andrej Babnik, član republiškega zbora LRS,
7. Inž. Danilo Udovič, profesor Gradbene srednje šole,
8. Aleksander Guzina, uslužbenec Umetniškega zavoda za litografijo,
9. Andrej Mňnar, železostругar v Litostroju,
10. Vane Avsec, uslužbenec tovarne »Saturnus«,
11. Stanislav Ota, obratovodja Tovarne pisalnih strojev,
12. Jože Počivavšek, upravnik Obrtne zadruge »Elita«,
13. Lado Košak, upravnik gostišča »Tavčarjev dom«,
14. Lojze Bukovec, direktor podjetja »Veletekstil«.

Imenovan je bil upravni odbor Zavoda za gospodarsko ureditev Ljubljanskega barja:

Andrej Petelin, predsednik; člani: inž. Dragan Bosnič, Stanislav

Drolc, inž. Valentin Petkovšek, Franc Sitar, inž. Stane Bricelj, Alojzij Kušar in Alojzij Suhadolnik.

Imenovana je bila Komisija za obračun narodnega dohodka privatnega sektorja:

Vladimir Peklje, Milan Zajc, Janez Pungertnik, Franc Kobal in Jože Panjan.

V Svet za telesno kulturo OLO so bili naknadno izvoljeni:

1. Anton Paternost, član Izvršnega odbora republiške zveze »Partizan« Slovenije,
2. Pero Pavšič, član Uprave Republiške zveze »Partizan« Slovenije,
3. Leopold Pristavec, načelnik TVD »Partizan« v Podpeči in član uprave okrajne zveze »Partizan« Ljubljana.

Karol Pleiweiss, sodnik Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani je bil razrešen kot predsednik Okrajne komisije za potrjevanje volilnih imenikov.

Štefan Lebar, sodnik Okrajnega sodišča v Ljubljani je bil imenovan za predsednika Komisije za potrjevanje volilnih imenikov.

Ivan Urnankar je bil razrešen dolžnosti šefa za gozdarstvo OLO.

Inž. Drago Justin je bil imenovan za šefa Uprave za gozdarstvo; istočasno pa je bil razrešen kot član Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo.

no ogroženi obravnavajo po splošnih navodilih, ki veljajo za zaščitno oseb, ki nimajo pogojev za samostojno preživljanje, čeprav se je hkrati težilo k njih zaposlitvi, štipendiranju ali kvalifikaciji, vendar z manjšim uspehom.

V okraju imamo evidentiranih 620 civilnih invalidov, pa 246 slepih in 460 gluhih, skupaj 1326 oseb. Od

620 civilnih invalidov je starih od 15 let 54, do 25 let 180, od 40 let 249, nad 40 let pa 137. Od teh je zaposlenih 201. Invalidnih po poškodbah je 302, po boleznih pa 358. Težje defektnih po bolezni je 105 (niso mogli posecati šole); duševno in živčno bolnih, pa so posekali šole je 74, nadalje je največ še bolnih na TBC pljuč. Poškodb je največ na nogah (101) nato pa na desni roki (46). Vsi primeri civilnih invalidov na področju mesta so bili obravnavani. Mlajši, ki imajo okvare ali bolezni, pa so v glavnem že zaposleni, se uče obrti ali pa se šolajo, razen nekaj primerov duševno manj sposobnih. Za to profesionalno rehabilitacijo smo se posluževali referenta za zaposlovanje invalidov na biroju dela s tem, da jih je pred tem preizkusil psiholog v poklicni posvetovalnici in psihiatr. Poklicne diganoze pa so običajno ugotavljale, da so osebe sposobne za »lažje delo«, ne pa za katera dela je sposobnost večja. Pri iskanju dela se je zato šestokrat celo zamolčevalo profesionalno nesposobnost, podjetja pa so se jih začela otepati.

Civilni invalidi iz področja bivšega okraja Ljubljana niso bili obravnavani, le napravila se je evidenca potom ankete. Stanje in število teh je mnogo slabše, najtežje je z živčnimi okvarami zaradi posebnih težav vojne. Ti so doma izrazito partizanskih predelov: Blok, Cerknice, Moravče itd. V večini so že prekoračili 15 leto, imajo le nekaj razredov osnovne šole.

Po do sedaj danih možnostih se je rehabilitacija invalidov praktično še najbolj uspešno izvajala pri VVI, čeprav je število obravnavanih primerov sorazmerno majhno. Pri rehabilitaciji civilnih invalidov, razen pri slepih, ki so uspeli zaposliti 47 slepih izven tradicionalnih poklicev, je ostalo na pol poti. Manjkal je v okraju faktor, ki bi znal po ugotovljeni poklicni diagnozi pravilno določiti odgovarjajočo smer usposobitve in delovna mesta.

Iz navedenih uspehov in pomanjkljivosti je mogoče zaključiti, da bo potrebno v reševanju gornjih problemov še mnogo storiti, zlasti glede zagotavljanja organizacijskih mer in sistematične obdelave zadanih nalog. Pri tem je nujna tudi tesna povezanost organov in družbenih organizacij, ki bi se morale ukvarjati z vsemi problemi invalidnih oseb. Posebno skrb pa mora gojiti tudi služba socialnega varstva, ker je ta problem v takem stanju kot je, izrazito socialni problem.

Uspehi v delu invalidske uprave

Število vseh vrst invalidskih upravičencev ter globalne datjave: a) število vojaških vojnih invalidov po skupini: I. 37, II. 125, III. 59, IV. 178, V. 111, VI. 244, VII. 412, VIII. 362, IX. 444, X. 348.

Osebnih VVI upravičencev 2320, mesečno izplačanih invalidnin 6 milijonov 343 tisoč din, povprečje na osebo 2609 dinarjev;

vdov — upravičenk 2119, mesečno izplačanih invalidnin 2.708.318 din, povprečje na osebo 1280 din;

roditeljev — upravičencev 2897, mesečno izplačanih invalidnin 3 milijone 981 tisoč 580 din, povprečje na osebo 1355 din;

sirot — upravičenk 513, mesečno izplačanih invalidnin 609.284 din, povprečje na osebo 1188 din, skupaj upravičencev 7849; mesečno izplačanih invalidnin 13.642.982, povprečje na osebo 1738 din;

b) število mirnodobnih invalidskih upravičencev: osebnih invalidov 111, vdov 4, roditeljev 41, skupaj 156.

c) število upravičencev dočasne pomoči italijanske vojske: osebni 1, družinski 5, skupaj 6; mesečno izplačanih invalidnin 9900 din, povprečje na osebo 1650 din;

č) število začasnih vojnih invalidskih upravičencev 154;

d) upravičencev z zdravstveno zaščito: osebnih 50, družinskih 14, skupaj vseh vrst priznanih invalidskih svojstev 8209, mesečno izplačanih invalidnin 13.652.882 din, povprečje na osebo 1663 din.

V teku leta je bilo na novo priznanih 452 invalidskih upravičencev. Umrlo jih je 147, odselilo 57, invalidsko svojstvo pa je bilo vzeto 60 osebam. Skupaj je bil odpad 264 upravičencev.

Osebnih vojaških vojni in MI invalidi so umrli iz sledečih skupin:

I. 4, II. 2, III. 3, IV. 1, V. 2, VI. 3, VII. 5, VIII. 9, IX. 4, X. 9.

Osebnih invalidov je umrlo v preteklem letu 45, povprečna starost umrlih do V. skupine je 63 let, do X. skupine 67 let.

Invalidski izdatek za 459 upravičencev v januarju 3.976.850 din, za 413 upravičencev v juliju 2.830.850 din, za 444 upravičencev v decembru 1.727.770 din. Od skupnega števila 444 upravičencev do ID je 339 invalidskih dodatkov po 3500 din (76,3%) in 105 invalidskih dodatkov po 4500 din (23,7%).

Povprečje izplačanega invalidskega dodatka je bilo v letu 1955 3927 din, v letu 1956 pa 3891 din.

Otroški dodatek v mesecu januarju: upravičencev 250, otrok 554, znesek 1.524.810 din; v juliju: upravičencev 304, otrok 500, znesek 1 milijon 526 tisoč 365 din; v decembru: upravičencev 258, otrok 481, znesek 1.319.782 din.

Povprečje izplačanih otroških določil je bilo leta 1955 2722 din, v letu 1956 pa 2848 din na enega otroka.

Invalidsko zdravstveno varstvo v letu 1956

Zdravstvene storitve: zdravniških receptov 5750, vrednost zdravil 1 milijon 255 tisoč 673 din, povprečje 217 din na 1 recept;

nabavljenih očal 134 v vrednosti 219.353, povprečje 1637 din na očala; v bolnicah: zdravljenih oziroma oskrbnih dni 11.026, v vrednosti 11 milijonov 193 tisoč 873, povprečje 1015 din na oskrbni dan;

ambulantnih pregledov in zobozdravljenj 7065, v vrednosti 1.820.058 din, povprečje 255 din na pregled; reševalnih voženj 173;

prevoženih km 5835, v vrednosti 212.720 din, povprečje 33 din na km; ortopediranih oseb 2123, stroški v vrednosti 7.410.734 dinarjev, povprečje 3472 din na osebo.

Povprečna vrednost recepta je bila v letu 1955 233 din, dočim znaša povprečna vrednost recepta v letu 1956 217 din. Stroški zdravstvene zaščite so se v preteklem letu zvišali

od 6129 din na 6417 din pri enem upravičencu.

Razpon cen ambulantnih pregledov je od 92 din za ambulantni pregled v Zdravstvenem domu v Medvodah do 320 din v Zdravstvenem domu Gabrovka pri Litiji. Ta razpon je težko opravičljiv le iz stališča ekonomske amortizacije. Povprečna cena ambulantnih pregledov je 255 dinarjev.

Vozne ugodnosti v letu 1956: izdanih blokov po 25 objav za 75% popust je bilo izdanih 112, za brezplačno vožnjo izdanih blokov po 25 objav pa 51. Izdanih legitimacij za 75% popust osebnim invalidom je bilo 2099.

Ortopedski pripomočki: upravičencev do ortopedskih pripomočkov je 952. Za nabavo teh pripomočkov razen protez in ortopedskih čevljev smo sklenili pogodbo s »Slovenija športom« za nabavo rokavnikov, rokavic, palic, kap itd., trgovskim podjetjem »NA-MA« za iste artikule in »Peko« za nabavo navadnih čevljev. Čevlje po meri izdeluje delavnica gluhtonemih. Ta podjetja so nam nudila najugodnejše cene, upoštevajoč tudi odrejeno kvaliteto. S tem smo znižali stroške nabave ortopedskih pripomočkov od 4019 din v letu 1955 na 3472 din v preteklem letu na osebo.

Močan vpliv na to znižanje pa je imela tudi močna evidenca trajnostnih rokov in kontrola računov, ki so jih podjetja predlagala v poravnavo. Kljub znižanju izdatkov za ortopedске pripomočke pa so invalidi prejeli vse pripomočke, do katerih imajo pravico po odredbi zdravnika. Odstranili smo le neupravičeno navijanje cen.

Poseben problem za invalide je slaba kvaliteta materiala in slaba izdelava protez, katere izdeluje podjetje »Soča«. Tako stanje protez je nevarno, ne le zaradi visokega odstotka okvar na protezah, ampak tudi zaradi zaposlenosti invalidov, a je organsko vezano na protetiko.

Celokupni izdatki za leto 1956

Izplačano: na invalidninah 179 milijonov 707 tisoč 173 din, na invalidskem dodatku 23.273.710 din, na otroškem dodatku 17.712.785 din, na začasnih pomoči 224.450 din, skupaj 220.918.118 din.

Izplačano: za ortopedске pripomočke 7.410.734 din, za zdravila 1.475.026 din, za topliško zdravljenje 1.955.233 din, za klimatsko zdravljenje 1.921.578 din, za bolniško zdravljenje 11.193.873 din, za ambulantne pregledje in zobozdravstvene storitve 2.032.778; skupaj 25.989.222 din.

Tako je bilo vsega skupaj izplačanega 246.907.222 din.

Obseg reševanja vlog in konkretnih nalog: Obseg in porast dela je razviden iz dejstva, da je v teku

preteklega leta bilo poslanih na odsek 6797 zahtevkov, od teh je bilo rešenih 6655 vlog. Odločb invalidskega in otroškega dodatka je bilo izdanih 849 (389 primerov OD in 460 primerov ID). Odklonjenih je bilo 74 primerov invalidskega dodatka in 63 otroškega dodatka. Dne 31. XII. 1956 je bilo v invalidskem vpisniku vpisanih 10.000 osebnih zadev, v teku leta je bilo vpisano 350 novih predmetov. V invalidnem vpisniku je vpisanih 138 vlog, 565 prijav klimatskega in topliškega zdravljenja in 624 prijav civilnih invalidov. Poleg tega smo v teku leta izdali preko 800 prevadenih odločb, ki urejajo invalidske prejemke od 1. VII. 1952. V najtesnejši zvezi s splošnim invalidskim varstvom je treba obravnavati tudi priznanje oziroma odklonitev invalidskega svojstva. V teku leta 1956 je bilo sprejetih 160 novih prijav za priznanje invalidskega svojstva, rešenih pa je bilo 216 primerov. Dne 31. XII. 1956 je še nerešenih 149 prijav za priznanje invalidskega svojstva, dočim je bilo 31. XII. 1955 nerešenih prijav 223. Poleg tekočih poslov likvidacije računov in izplačevanja invalidskih prejemkov, izdajanja nakazil za ortopedске pripomočke in tekočega dopolnjevanja evidenc je v polnem teku delo na novi ureditvi invalidskih dodatkov po uredbi o invalidskih prejemkih, ki je izšla konec leta 1956.

Revizijo invalidnin v letu 1956 nismo vršili po praksi iz prejšnjih let. Sistematičen pregled predmetov ni bil izvršen, ker za to delo ni bilo časa. Sprejemali smo v postopek le tiste primere, za katere je prišla prijava oziroma ovadba o neupravičenem prejemanju invalidnine. Takih primerov je bilo 26 in je odvzeto invalidsko svojstvo v 11 primerih.

Preplačila v invalidskih prejemkih: preplačila osebnih invalidov in družinskih upravičencev so bila 31. XII. 1956 sledeča:

invalidnine 602.756 din pri 119 upravičenceh;

invalidski dodatek 1.865.284 din pri 66 upravičenceh;

otroški dodatek 1.473.953 din pri 58 upravičenceh;

skupaj preplačil 3.941.999 din pri 243 upravičenceh.

Navedena preplačila so nastala v času od leta 1951 dalje in to zaradi čisto menjanih predpisov, ki urejajo pravico do teh dodatkov, zaradi sprememb družinskega ali premoženjskega stanja upravičencev in pa zastoja v pravnem postopku. S 1. I. 1956 smo napravili evidenco preplačil in začeli dosledno izterjovati dolžne zneske, ki se vračajo v državno blagajno. Izvršili smo tudi revizijo invalidskih dodatkov za nazaj, zato je v preteklem letu nastalo več novih preplačil invalidskega dodatka. Vračila so v primerjavi z višino preplačil majhna iz razloga, ker vi-

šina odplačil ne sme presežati prejemkov iz naslova invalidnin. Dolžniki v večini primerov niso stanju poravnati preplačila z večjimi odplačili, ker so brez rednih dohodkov (preužitkarji itd.). Preplačilih na otroških dodatkih komisija s svojim sklepom ugotovi krivdo ali nekrivdo stranke ter nato postopa po danih navodilih. Razlogi za preplačila pa so tudi še sledeči:

1. Občine so formalno izstavljale potrdila, ki so važna za priznanje invalidskega in otroškega dodatka na osnovi izpovedb strank, ne da bi se prepričala o pravem dejanskem stanju.

2. Stranke so premoženje ali pravice na premoženje zamolčale in izlasti v primerih, ko posedujejo premoženje na področju druge občine ali okraja.

3. Stranke niso pravočasno javljale osebnih ali premoženjskih sprememb (pridobitev premoženja, potom dedovanja, otrok je dosegel določeno starost itd.).

4. Občine so izstavljale potrdila le za upravičence same, niso pa v vseh primerih upoštevale dejstva, da žive v družinski skupnosti s sorodniki, kar je po točki 11 navodila k uredbi o otroških dodatkih ovira za priznanje dodatka.

5. Komplicirani predpisi za otroški dodatek in določilo, da se ti predpisi analogno uporabljajo tudi za invalidski dodatek, so povzročili marsikatero nepravilno odločitev preplačila.

Številčno je največ primerov preplačil pri invalidninah (119), nato invalidskem dodatku (66), a najnižje je na otroškem dodatku (58). Najvišja preplačila so na invalidskem dodatku, kjer odpade na enega dolžnika 28.263 din, nato na otroškem dodatku, kjer je povprečje 25.413 din. Pri preplačilih na invalidnino odpade na dolžnika 5065 din. Dolg na invalidninah se je v teku leta 1956 zmanjšal za 229.140 din, dočim se je dolg na invalidskem dodatku zvišal v teku preteklega leta za 1.195.744 din, na otroškem dodatku pa za 266.969 din.

Za ureditev tega vprašanja je potrebno v bodoče zagotoviti absolutno ažurnost, evidenco in seveda kadrovske izpopolnitev tembolj, ker spričo neposredne odgovornosti uslužbenca postaja njihovo delo preciznejše, s tem pa tudi počasnejše.

Vsebina

- Obrazložitev k spremembam okrajnega držbenega plana.
- 15 Odlok o spremembah in dopolnitvah držbenega plana za okraj Ljubljana.
- 14 Odlok o ustanovitvi okrajnega sklada za gospodarske kadre.
- Imenovanja in razrešitve.
- Poročilo o delu Sveta za socialno in invalidsko varstvo za leto 1956.